

בטיחות בעבודה
סיכום שנת 2025 וניתוח
מגמות לקראת שנת 2026

בפתח שנת 2026, וכמדי שנה, אנו מתכבדות להציג בפניכם עדכון מקיף בתחום הבטיחות בעבודה, הכולל סקירה של ההתפתחויות המרכזיות בחקיקה, בפסיקה, במדיניות הציבורית ובתחומי החדשנות והמדידה.

מבוא

שנת 2025 התאפיינה בהעמקת הרגולציה, בהחמרת האכיפה ובשיח ציבורי ער סביב תאונות העבודה, אשר בא לידי ביטוי בכניסתן לתוקף של תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה) (בעלי תפקידים באתר בניה).

כהמשך ישיר למגמות החקיקה והפסיקה בשנים האחרונות, המשקפות מגמה ברורה של **הרחבת האחריות הפלילית והמנהלית** של תאגידים ונושאי משרה בתחום הבטיחות בעבודה, התקנות החדשות מחייבות תאגידים לבחון מחדש את מערכי הבטיחות שלהן, לעדכן נהלים, להכשיר בעלי תפקידים ולוודא כי קיימים מנגנוני פיקוח, תיעוד ודיווח אפקטיביים.

1. חקיקה - הרפורמה החדשה בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה) (בעלי תפקידים באתר בניה) [להלן: "התקנות החדשות"].

בחודש אוקטובר 2025 פורסם תיקון מקיף לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח-1988 אשר **עתידי להיכנס לתוקף ביום 16 באוקטובר, 2026**. מדובר באחת הרפורמות המשמעותיות ביותר שנעשו בעשור האחרון בתחום דיני הבטיחות בעבודה, שמטרתה **הרחבת מעגל האחריות** ויצירת שינוי תפיסתי עמוק באופן ניהול הבטיחות באתרי הבניה.

התקנות החדשות הן תוצר של תהליך ארוך ורחב, אשר כלל דיונים בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, שימועים ציבוריים והתייעצויות עם גורמי מקצוע, יזמים, קבלנים ונציגי משרד העבודה. הרקע לרפורמה נעוץ במסקנה כי החקיקה הקיימת לא סיפקה מענה מספק לצמצום תאונות העבודה, וכי נדרש שינוי מבני שיחייב את כלל הגורמים בענף, ובהם גם את מזמין העבודה, לשאת באחריות אקטיבית במערך הבטיחות.

עיקרי השינויים:

- **הרחבת אחריות מזמין העבודה (היזם)** - לראשונה, מזמין העבודה אינו עוד "צופה מהצד" אלא שחקן מרכזי במערך הבטיחות. התקנות מטילות עליו חובות אקטיביות, ביניהן: חובת מינוי בקר בטיחות מטעמו, ווידוא קיומה של תכנית בטיחות מאושרת ומתוקצבת, עיגון המשאבים הנדרשים ליישומה בהסכם עם מבצע הבניה ומתן מענה לסיכונים שדווחו על ידי הבקר תוך 48 שעות.

- **בקר בטיחות** - תפקיד חדש במערך הבטיחות באתר: בקר הבטיחות משמש כזרוע הארוכה של מזמין העבודה בשטח. הוא מחויב לבקר באתר לפחות אחת לשלושה חודשים, וכן בשלבים קריטיים של הבניה (חפירות, ביסוס, שלד, גמר וכיו"ב). דוח הבקרה של בקר הבטיחות יישלח למזמין העבודה ולמבצע הבניה תוך 48 שעות ובמקרה שאותר "סיכון לא קביל" הדיווח יועבר באופן מיידי.

תפקיד זה מאתגר את האיזון המסורתי בין היזם כמזמין העבודה לבין הקבלן כמבצע הבניה, ומחייב את מזמין העבודה לנהל מערכי פיקוח ובקרה פנימיים בתאגיד כדי לוודא עמידה בחובות המוטלות עליו ועל בקר הבטיחות מטעמו.

- **מנהל אתר** - תפקיד נוסף מטעם מבצע הבניה: באתרי בנייה ששטחם עולה על 15,000 מ"ר, ימונה מנהל אתר מטעם מבצע הבניה. תפקידו של מנהל האתר, בין היתר, לבצע בקורות חודשיות, לוודא קיום הדרכות עובדים ולדווח על סיכונים שאינם קבילים. בכך נוצרת שכבת פיקוח נוספת, המגבירה את האחריות האישית לבטיחות של מנהלי הפרויקטים בשטח.

הרפורמה אינה רק שינוי טכני, אלא **מהפכה תפיסתית**. לראשונה, האחריות לבטיחות אינה מוטלת רק על הקבלן ומנהל העבודה, אלא נפרסת על פני כל שרשרת ההתקשרות - מהיזם ועד העובד בשטח. בכך נוצרת מערכת אחריות רב-שכבתית, המחייבת שיתוף פעולה הדוק, תיעוד, בקרה ושקיפות.

התקנות החדשות **צפויות להשפיע באופן ישיר** על מבנה ההתקשרויות החוזיות, על נהלי העבודה הפנימיים בתאגידים, על מערכות היחסים היומיומיות בין הצדדים, על אופן ניהול הפרויקטים והן גם מעלות שאלות ביטחוניות ומימוניות שונות.

המלצתנו היא להיערך כבר עתה לכניסת התקנות החדשות לתוקף, לרבות מינוי בעלי תפקידים מתאימים, עדכון הסכמי התקשרות, יצירת מנגנוני פיקוח ובקרה מתאימים, הטמעת תכניות אכיפה פנימיות והדרכות ייעודיות - מתוך מטרה להבטיח סביבת עבודה בטוחה, לצמצם חשיפות משפטיות ולחזק את תרבות הבטיחות הארגונית בתאגיד.

2. פסיקה – מגמות ענישה והרחבת אחריות נושאי משרה

א. ת"פ 13011-01-22 מדינת ישראל נ' עומר ב.ר. יוזם ובנייה בע"מ ואח' – בית הדין האזורי לעבודה ירושלים (גזר דין מיום 5.11.2025)

במקרה זה הורשעו חברה קבלנית, סמנכ"ל ומנהל העבודה שלה בעבירות בטיחות חמורות, לאחר שנמצא כי באתר בניה בבית שמש בוצעו עבודות בגובה ללא אמצעי אבטחה, תוך הפרת צו בטיחות להפסקת עבודה שהוצא על ידי מינהל הבטיחות.

בית הדין קבע כי האחריות הפלילית בתחום הבטיחות אינה מוגבלת למנהל העבודה בלבד, אלא חלה גם על נושאי משרה בכירים בחברה (לרבות מנהלים שכירים), מקום בו **לא ננקטו אמצעים סבירים למניעת הפרות בטיחות**. עוד הודגש כי הפרת צו בטיחות מהווה פגיעה חמורה הן בבטיחות העובדים והן בשלטון החוק, וכי על מנהלים לפקח באופן פעיל ומתועד על עמידת החברה בדרישות הדין.

פסק הדין ממשיך לשקף מגמה ברורה של הרחבת אחריות נושאי משרה ומנהלים והחמרת הענישה במקרים של הפרות בטיחות, גם כאשר לא נגרם נזק בפועל, במטרה להבטיח פיקוח הדוק ותרבות ארגונית של בטיחות.

ב. ת"פ 24807-12-23 מדינת ישראל נ' אחים בוסקילה בע"מ ואח' – בית הדין האזורי לעבודה באר שבע (הכרעת דין מיום 16.9.2025)

במקרה זה הורשעו חברה קבלנית ומנהלה הפעיל בעבירות בטיחות רבות, ובהן: אי מינוי מנהל עבודה כדין, אי פיקוח על שימוש בצידוד מגן אישי, אי רישום בדיקות פיגומים וחפירות והימצאות עובדים בתעלות ללא אבטחה.

בית הדין קבע כי מדובר בעבירות מסוג **אחריות קפידה**, שאינן דורשות הוכחת מחשבה פלילית, וכי נטל ההוכחה עובר לנאשם להראות כי נקט בכל האמצעים הסבירים למניעת העבירה. משלא עמדו הנאשמים בנטל זה, הורשעו בכל העבירות.

פסק הדין מדגיש את **חובת נושאי המשרה לפקח באופן מתמיד על עמידת אתר הבנייה בדרישות הבטיחות**, גם כאשר מונו בעלי תפקידים ייעודיים אחרים.

3. מדיניות ציבורית – תאונות עבודה והיערכות ממשלתית

בדצמבר 2025 קיימה ועדת העבודה והרווחה של הכנסת דיון מיוחד בעקבות הנתון החמור של למעלה מ-70 הרוגים בתאונות עבודה מתחילת השנה, מרביתם בענף הבניה. במהלך הדיון התריעו נציגי משרד העבודה על מחסור חמור בתקציבים ובכוח אדם לפיקוח. מנהל הבטיחות במשרד העבודה ציין כי התקציבים שיועדו לפעולות מניעה כמעט ואינם מועברים בפועל וכי מספר הפקחים בשטח נמוך משמעותית מהנדרש.

חברי הכנסת וגורמים נוספים דרשו להאיץ את הקמת הרשות הלאומית לבטיחות ובריאות תעסוקתית, להסדיר תקנות להכשרת עובדים זרים, ולחזק את מערך האכיפה, ההסברה וההדרכה. הוועדה הדגישה כי הירידה הזמנית במספר התאונות בשנה הקודמת נבעה מהאטה במשק ולא משיפור אמיתי, וכי **נדרש שינוי עומק במדיניות הממשלה כדי לצמצם את היקף התאונות**.

4. יוזמות רגולטוריות – רשם הקבלנים ומשרד הבינוי והשיכון

א. רפורמה בענף קבלני השיפוצים (אוקטובר 2025)

משרד הבינוי והשיכון פרסם רפורמה מקיפה בענף קבלני השיפוצים, הכוללת:

- הגדלת היקף הסיווג הבסיסי לעבודות שיפוץ;
- הקלה בתנאי העלייה בין סיווגים תוך שמירה על רמה מקצועית;
- שילוב הכשרות בטיחות ייעודיות בשיתוף המוסד לבטיחות ולגיהות כחלק מתנאי הרישום.

הרפורמה נועדה לחזק את מקצועיות הקבלנים, להבטיח סטנדרטים גבוהים של בטיחות ולהיערך לשיקום אזרחי לאחר מצבי חירום.

5. מחקר וחדשנות

א. עבודה בעומסי חום [1]

דו"ח מיוחד של משרד העבודה שפורסם בנובמבר 2025 בחן לראשונה באופן מקיף את הקשר בין עומסי חום לבין תאונות עבודה בענף הבניה, על רקע מגמת ההתחממות הגוברת בישראל. מהדו"ח עלה כי עלייה של יחידה אחת במדד עומס החום מעלה את הסיכון לתאונות עבודה בענף הבניה בכ-2%, וכי **בימים של עומס חום כבד הסיכון עולה בכ-23%**.

הדו"ח ממליץ על היערכות מערכתית רחבה, הכוללת שינוי שעות העבודה בימים חמים, תכנון ימי עבודה בהתאם לתחזיות מזג האוויר והגברת המודעות בקרב המעסיקים והעובדים לסיכונים החום.

ב. בטיחות במסגרת תקני ESG [2]

מאמר של המוסד לבטיחות ולגיהות מאוקטובר 2025 עסק במדידת ביצועי בטיחות במסגרת תקני ESG (Environment, Social & Governance) והציג את מגמת המעבר של ארגונים לניהול בטיחות כחלק בלתי נפרד מאחריותם החברתית והתאגידית. **המאמר מדגיש כי בטיחות בעבודה נתפסת כיום כמרכיב מרכזי בהערכת קיימות ארגונית, וכי משקיעים ובעלי עניין בוחנים את רמת הבטיחות כחלק ממדדים חברתיים וממשלתיים.**

לצד המדדים המסורתיים כגון שיעור הפגיעות הכולל, (TRIR) ימי היעדרות, (DART) זמן אבוד (LTIR) ומספר ההרוגים, מוצעים מדדים חדשניים המתמקדים בזיהוי מוקדם של סיכונים, תקריות "כמעט תאונה" ובקרה טכנולוגית באמצעות חיישנים ומערכות ניטור.

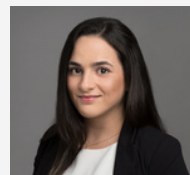
המאמר ממליץ לשלב את מדדי הבטיחות בדיווחי ESG של תאגידים, לעבור ממדידה תגובתית למדידה יזומה ומונעת, ולפתח אינדיקטורים מותאמים המשקפים את תרבות הבטיחות הארגונית ואת המחויבות של הנהלות לשיפור מתמיד.

סיכום

שנת 2025 התאפיינה בהחמרה רגולטורית ובמגמה ברורה של הרחבת האחריות בתחום הבטיחות בעבודה, ובפרט בענף הבניה. הרפורמה בתקנות הבטיחות, לצד פסיקה מחמירה ויוזמות רגולטוריות חדשות, מטילות חובות אקטיביות על תאגידים ונושאי משרה ומחייבות מעבר לניהול בטיחות מערכתי, מתועד ומבוקר, הכולל מעורבות אקטיבית של נושאי המשרה וההנהלה בניהול הבטיחות.

התפתחויות אלה צפויות להשפיע על התקשרויות חוזיות, מערכי ביטוח, נהלי עבודה וניהול פרויקטים, ומדגישות את הצורך בהיערכות מוקדמת לצמצום חשיפות משפטיות ולחיזוק תרבות הבטיחות הארגונית.

אנו עומדות לרשותכם לבחינת היערכותכם לרפורמה שבפתח ולהתאמת מערכי הבטיחות לדרישות הדין המתעדכן.

לירון קרס

שותפה

lironka@Gornitzky.com

הילה שמעון

שותפה

hilas@Gornitzky.com

[1] ד"ר אינאס כאל-טרביה ורן כהן "דו"ח מיוחד לקראת 'כנס עבודה בעומסי חום' משרד העבודה (15.11.2025) <https://www.gov.il/he/pages/heataccidents>

[2] דוד זיו "מדידת ביצועי הבטיחות במסגרת תקני סביבה, חברה וממשל (ESG)" המוסד לבטיחות וגהות (15.10.2025) <https://www.osh.org.il/heb/articles/article,1564>

*עדכון זה נועד לספק מידע כללי ותמציתי בלבד. והוא אינו מהווה ניתוח מלא או שלם של הסוגיות הנידונות, אינו מהווה חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו.

GORNITZKY

T H E R E I S A L W A Y S A W A Y

www.gornitzky.com

גורניצקי ושות', עורכי דין

מנדל ויתניה תל אביב, החרש 20 ת"א
מיקוד: 6761310 | דוא"ל: office@gornitzky.com
טל: 03.7109191 | פקס: 03.5606555